

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы
Үчәлле авыл жирлеге Советы
КАРАРЫ

Үчәлле авылы

№42

«15» декабрь 2021 ел

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Үчәлле авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы Нигезләмә хакында

2003 елның 06 октябрәндәге 131-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында», 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчеләге) һәм муниципаль контроль турында» Федераль законнар, Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы «Үчәлле авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә,

Үчәлле авыл жирлеге Советы карар итте:

1. Кушымта нигезендә Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының Үчәлле авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы нигезләмәне расларга.

2. Әлеге карар 2022 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә дип билгеләргә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында түбәндәге веб-адрес буенча бастырырга: <http://pravo.tatarstan.ru>. һәм Азнакай муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмати-коммуникацион челтәрендә түбәндәге адрес буенча урнаштырырга: <http://aznakaevo.tatar.ru>.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны законлылык, хокук тәртибе, депутат этикасы һәм жирле үзидарә мәсьәләләре буенча даими комиссиягә йөкләргә.

Рәис

Г.М.Төхвәтуллина

Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Үчәлле авыл жирлегә территориясендә
төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында
НИГЕЗЛӘМӘ

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Элеге нигезләмә Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының Үчәлле авыл жирлегә территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба - муниципаль контроль).

1.2. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль предметы булып юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр һәм гражданнар тарафыннан Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районының Үчәлле авыл жирлеген төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән мәжбүри таләпләрне үтәү, шулай ук контроль чаралар нәтижәләре буенча кабул ителә торган карарларның үтәлеше тора.

1.3. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль объектларын исәпкә алу Үчәлле авыл жирлегә башкарма комитеты (алга таба - башкарма комитет) тарафыннан элеге нигезләмә нигезендә гамәлгә ашырыла. Муниципаль контроль объектлары турында мәгълүматларны жыю, эшкәртү, анализлау һәм исәпкә алганда, башкарма комитет норматив хокукый актлар нигезендә аңа тапшырыла торган мәгълүматны, ведомствоара хезмәттәшлек кысаларында алына торган мәгълүматны, шулай ук һәркем өчен мөмкин булган мәгълүматны куллана.

1.4. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль Азнакай муниципаль районы Үчәлле авыл жирлегә башкарма комитеты (алга таба – **муниципаль контроль органы**).

1.5. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыручы органның вазыйфай затларына вазыйфай инструкция нигезендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру керә торган вазыйфай затларына, шул исәптән профилактик һәм контроль чаралар үткөрү:

- Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Үчәлле авыл жирлегә башлыгы (**алга таба-вәкаләтле органның вазыйфай заты**).

1.6. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда вәкаләтле органның вазыйфай заты «Дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 29 статьясында (алга таба - 284-ФЗ номерлы Закон) билгеләнгән хокукларга һәм бурычларга ия.

2. Муниципаль контроль объектлары

2.1. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль объектлары (алга таба - контроль объекты) булып тора:

а) Татарстан Республикасы Азнакай муниципаль районы Үчәлле авыл жирлеген мәжбүри таләпләрен үтәүгә бәйлә рәвештә юридик затларның, шәхси эшмәкәрләрнең һәм гражданнарның эшчәнлекләре, гамәлләре (гамәл кылмаулары);

б) территорияне төзекләндерү элементлары-декоратив, техник, планировка, конструктив жайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле жиһазлар һәм бизәү элементлары, шул исәптән биналарның, корылмаларның, корылмаларның фасадларының, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар, мәгълүмат щитлары һәм төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган күрсәткечләр.

2.2. Муниципаль контроль органы 248-ФЗ номерлы Закон нигезендә контроль объектларын исәпкә алуны тәэмин итә.

2.3. Контроль объектлары турында белешмэләрне исәпкә алу максатларында жыйганда, эшкәрткәндә, анализлаганда һәм исәпкә алганда, муниципаль контроль органы норматив хокукый актлар нигезендә аңа тапшырыла торган мәгълүматны ведомствоара хезмәттәшлек кысаларында алына торган мәгълүматны, шулай ук һәркем файдалана алырлык мәгълүматны файдалана.

3. Контрольне гамәлгә ашырганда закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычы белән идарә итү

3.1. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда бәяләү һәм рисклар белән идарә итү системасы кулланыла.

Әлеге Нигезләмәнең 2.1 пункттындагы «а» пунктчасында күрсәтелгән контроль объектлары түбәндәге хәвеф-хәтәр (зыян) категориясенә (алга таба - хәвеф-хәтәр категориясенә) карыйлар:

- а) югары куркынычлык;
- б) урта куркынычлык;
- в) түбән куркынычлык.

3.2. Тикшеренү объектлары хәвеф-хәтәр категориясенә түбәндәге критерийлардан чыгып карый:

а) контроль объектлары югары куркынычка керә, аларга карата таләпләр билгеләнгән: тышкы яктырту; балалар майданчыклары; спорт майданчыкларына; төзелеш майданчыкларына; бина, корылмалар, корылмаларның түбәләрен карап тоту; инвалидлар һәм халыкның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәре территориясе буенча тоткарлыксыз хәрәкәт итүне тәэмин итү.

Югары куркынычка бәйле контроль объектларына карата мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган югары дәрәжәдәге кыйммәтләргә зыянны (зыянны) фактта китерергә мөмкин.

- б) уртача куркынычка карата таләпләр билгеләнгән контроль объектлары керә: жирлекнең карап тоту һәм тышкы кыяфәте; территорияне жыештыру; каты коммуналь калдыклар жыелу урыннарына һәм корылмаларына; киртәләр; яшел үсентеләрне саклау һәм карап тоту; жир эшләре житештерү; йорт хайваннарын һәм йорт хайваннарын тоту.

Контроль объектларына карата мәжбүри таләпләрне бозу уртача авырлыктагы зыянны (зыянны) законда саклана торган уртача авырлыктагы кыйммәтләргә фактта китерергә мөмкин.

в) карата таләпләр куелган контроль объектлары түбән куркынычлыкка керә: фасадларны карап тоту; газеталар, афишалар, плакатлар, төрле игъланнар һәм башка мәгълүмат урнаштыру, эчтәлеге һәм эксплуатациясе; бәйрәм бизәлеше элементлары; адреслация билгеләре; мәгълүмати конструкцияләргә; кече архитектура формалары;

биналар, корымалар, жир кишәрлекләре милекчеләренен һәм (яки) законлы хужаларының (милекчеләреннән һәм (яки) мондый йортлар чикләре буенча төзелмәгән жир кишәрлекләре милекчеләреннән тыш) якин-тирә территорияне карап тотуда катнашуы.

Түбән куркынычка бәйле контроль объектларына карата мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан сакланыла торган зур булмаган авырлыктагы кыйммәтләргә зыян (зыян) китерергә мөмкин.

3.3. Контрольдә тотылучы затның эшчәнлеген рискның төрле категорияләренә кертәргә мөмкинлек бирә торган критерийлар булганда, контрольдә тотылучы затның эшчәнлеген югары риск категориясенә кертәргә мөмкинлек бирә торган критерийлар кулланылырга тиеш.

3.4. Контроль объектының куркынычның бүтән категориясә критерийларына туры килүе турында яисә риск критерийларын үзгәртү турында белешмәләр кәргән очракта, 5 эш көне эчендә муниципаль контроль органы әлегә контроль объектының риск категориясен үзгәртү турында карар кабул итәргә тиеш.

3.5. Контрольлек итүче затлар риск категориясен үзгәртү турында муниципаль контроль органына гариза бирергә хокуклы.

4. Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү куркынычларын профилактикалау

4.1. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда түбәндәге профилактик чаралар гамәлгә ашырыла:

- а) мәгълүмат бирү;
- б) хокук куллану практикасын гомумиләштерү;
- в) кисәтү игълан итү;
- г) консультация бирү;
- д) профилактик визит.

4.2. Профилактик чаралар 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

Муниципаль контроль органы профилактик чараларны исәпкә алуны тәмин итә.

4.3. Муниципаль контроль органы мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Азнакай муниципаль районының рәсми сайтында түбәндәге веб-адрес буенча: <http://aznakayevo.tatarstan.ru> «Муниципаль контроль» бүлегендә, массакүләм мәгълүмат чараларында һәм башка рәвешләрдә тиешле белешмәләрне урнаштыру юлы белән контрольдә тотыла торган затларга һәм башка кызыксынучы затларга мәгълүмат бирә.

4.4. Муниципаль контроль органы ел саен, 248 - ФЗ номерлы законда билгеләнгән таләпләрне исәпкә алып, төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турындагы доклад әзерләүне гамәлгә ашыра.

Докладны әзерләүне оештыру төзекләндерү өлкәсендә вәкаләтле муниципаль контроль органына йөкләнә.

4.5. Муниципаль контроль органының мәжбүри таләпләрне бозулары яисә мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында һәм (яки) мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүе яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычы тудыруы турында расланган мәгълүматлар булмаганда, муниципаль контроль органы контрольлек итүче затка мәжбүри таләпләрне (алга таба - кисәтү) бозуга юл куймау турында кисәтү игълан итә һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәмин итү буенча чаралар күрергә тәкъдим итә.

Контрольлек итүче зат кисәтүне алганнан соң күрсәтелгән кисәтүгә карата муниципаль контроль органына мөрәжәгать итәргә хокуклы.

Каршы килү түбәндәгеләрне үз эченә алырга тиеш:

каршы килә торган жирле үзидарә органы атамасы;

шәхси эшқуарның яисә гражданның атасының исеме, фамилиясе, исеме һәм атасының исеме, шулай ук контактлы телефон номеры (номеры), электрон почта адресы (адресы) һәм контрольдә тотыла торган затка җавап җибәрелергә тиешле почта адресы (адресы);

кисәтүнең датасы һәм номеры;

контрольдә тотылуы зат игълан ителгән кисәтү белән риза булмаган дәлилләр;

контрольдә тотыла торган зат кисәтү алу датасы;

имза һәм дата.

Кирәк булган очракта, раслау, үз дәлилларен контролируемое зат прикрепаёт каршылыкка тиешле документлар яки аларның заверенные күчәрмәләре.

Каршылык турыдан-туры яисә почта аша, яисә муниципаль контроль органының рәсми электрон почтасына язма рәвештә бирелергә мөмкин.

Каршылыкны тапшыруның иң чик вақыты контрольлек итүче зат тарафыннан кисәтү алынганнан соң 15 календарь көн тәшкіл итә.

Муниципаль контроль органы тарафыннан каршылыкны карауның иң чик вақыты каршылыкны теркәгән көннән 30 календарь көн тәшкіл итә.

Каршылыкны объектив һәм һәрьяклап карау максатларында өстәмә мәгълүмат алу өчен запрос җибәрү кирәк булганда, вәкаләтле органның вазыйфай заты тарафыннан карауны озайтуның иң чик вақыты 15 календарь көн тәшкіл итә, контрольлек итүче затка аны карау срогын озайту турында белдерүе белән.

Муниципаль контроль органы:

а) каршылыкны объектив, һәрьяклы һәм үз вақытында карауны, кирәк булганда, контрольдә тотучы зат яисә аның вәкаләтле вәкиле катнашында каршылыкны тәмин итә;

б) кирәк булганда Дәүләт органнарында, җирле үзидарә органнарында һәм башка затлардан документлар һәм материаллар соратып ала;

в) каршылыкны карау нәтижәләре буенча тикшереп торылуы затның бозылган хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яңадан торгызуга яисә яклауга юнәлдерелгән чаралар күрә;

г) каршылыкта куелган мәсьәләләрен асылы буенча язмага җавап җибәрә.

Карарны карау нәтижәләре буенча муниципаль контроль органы түбәндәге карарларның берсен кабул итә:

а) игълан ителгән кисәтүне гамәлдән чыгару рәвешендәге каршылыкны канәгатьләндерә;

б) каршылыкны канәгатьләндерүдән баш тарта.

Карарны карау нәтижәләре буенча карар кабул ителгән көннән соң килүче көннән дә соңга калмыйча, каршылык биргән контрольдә тотучы затка язма рәвештә һәм аның теләге буенча каршылыкны карау нәтижәләре турында электрон формада мотивлаштырылган җавап җибәрелә.

4.6. Контрольдә тотылуы затларның һәм аларның вәкилләренең мөрәжәгатьләре буенча муниципаль контроль органы вазыйфай затлары консультацияләр бирә.

Консультация (шул исәптән язма рәвештә) мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча башкарыла.

Контрольдә тотучы зат язма рәвештә консультация бирү сораулары буенча язмага җавап бирүгә запрос тәкъдим иткән очракта, консультация муниципаль контроль органы тарафыннан язма рәвештә гамәлгә ашырыла.

Консультация барышында төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру белән бәйле мәсьәләләр буенча аңлатмалар бирелә.

Консультация түләү алмыйча башкарыла.

Консультация муниципаль контроль органының вазыйфай затлары тарафыннан телефон, шәхси кабул итү яки профилактик яки контроль чара үткәрү барышында башкарылырга мөмкин.

Консультация вакытында язма рәвештә билгеләнгән таләпләр үтәлергә тиеш Федераль закон белән «Россия Федерациясе гражданны мөрәжәгатъләрен карау тәртибе турында».

Контрольләнгүче затларның һәм аларның вәкилләренә бер типтагы мөрәжәгатъләре буенча консультацияләр Азнакай муниципаль районының рәсми сайтында веб-адрес буенча Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә урнаштыру юлы белән гамәлгә ашырыла: <http://aznakayevo.tatarstan.ru> муниципаль контроль органының вазыйфаи заты тарафыннан имзаланган язма аңлатуның «Муниципаль контроль» бүлегендә.

Консультацияләү өчен контактлы телефоннар номерлары, язма формада запрослар жиберү өчен адреслар, консультацияләү максатларында шәхси кабул итү графигы һәм урыны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Азнакай муниципаль районының рәсми сайтында веб-адрес буенча урнаштырыла: <http://aznakayevo.tatarstan.ru> «Муниципаль контроль» бүлегендә.

Консультация түбәндәге мәсьәләләр буенча башкарыла:

куркынычлык категориясенә кергү критерийлары;

төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру предметы булып торган мәжбүри таләпләр;

контроль чаралар үткәру тәртибе, вакыт-вакыт һәм сроклары;

контрольлек итүче затларның һәм муниципаль контроль органы вазыйфаи затларының хокуклары һәм бурычлары;

муниципаль контроль органы вазыйфаи затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять белдерү тәртибе.

4.7. Профилактик визит муниципаль контроль органы вазыйфаи заты тарафыннан контрольдә тотылучы затның эшчәнлек алып бару урыны буенча профилактик әңгәмә формасында үткәрелә. Профилактик визит барышында контрольлек итүче затка аның вәкаләтләре, шулай ук контроль объектына карата үткәрелә торган муниципаль контрольне оештыру һәм гамәлгә ашыру үзенчәлекләре турында хәбәр ителә.

Профилактик визит барышында контрольдә тотучы зат аның эшчәнлегенә яисә аның кулланыла торган контроль объектларына карата куела торган мәжбүри таләпләр, риск критерийларына туры килү, риск категориясен киметүнең нигезләре һәм тәкъдим ителә торган ысуллары, шулай ук контрольдә тотылучы затка карата үткәрелә торган контроль чараларның төрләре, эчтәлегә һәм интенсивлыгы турында мәгълүмат бирә.

Муниципаль контроль органының вазыйфаи заты әлегә Нигезләмәнең 4.6 пунктында, шулай ук 248-ФЗ номерлы Законның 50 статьясында билгеләнгән тәртиптә контрольдә тотыла торган затны консультацияләү гамәлгә ашырылырга мөмкин.

Муниципаль контроль органы тарафыннан мәжбүри профилактик визит уздыру югары риск категориясенә кертелгән контроль объектларына карата гамәлгә ашырыла.

Мәжбүри профилактик визит муниципаль контроль органы вазыйфаи заты тарафыннан контрольдә тотылучы затның эшчәнлек алып бару урыны буенча профилактик әңгәмә формасында үткәрелә.

Мәжбүри профилактик визит барышында контрольлек итүче зат үз эшчәнлегенә яки аңа караган контроль объектларына карата куела торган мәжбүри таләпләр, риск критерийларына туры килү, нигезләр һәм риск категориясен киметүнең тәкъдим ителә торган ысуллары турында мәгълүмат бирә.

Мәжбүри профилактик визит барышында муниципаль контроль органының вазыйфаи заты контроль объектларын риск категориясенә кергү өчен кирәкле мәгълүматлар жыйна ала.

Мәжбүри профилактик визит үткәру турында контрольдә тотучы затка аны үткәру датасына кадәр 5 эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр ителергә тиеш.

Контрольлек итүче зат, аны үткәру датасына кадәр 3 эш көненнән дә соңга калмыйча, бу хакта муниципаль контроль органына хәбәр итеп, мәжбүри профилактик визит уздырудан баш тартырга хокуклы.

Мәжбүри профилактика визитын үткәрүнең иң чик вакыты 1 эш көне тәшкил итә.

Мәжбүри профилактик визит үткәргәндә, контрольлек итүче затларга мәжбүри таләпләрне бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр бирелә алмый. Тикшеренүче зат тарафыннан профилактик визит барышында алынган аңлатмалар рекомендация характерында.

Мәжбүри профилактика визитын үткәргәндә контроль объектларының закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерүгә турыдан-туры куркыныч тудыруы яки мондый зыян (зыян) китерелүе ачыкланса, муниципаль контроль органы вазыйфаи заты контроль чаралар үткәру турында карар кабул итү өчен бу хакта кичекмәстән вәкаләтле органның вазыйфаи затына хәбәр итә.

Мәжбүри профилактик визит нәтижеләре буенча муниципаль контроль органының вазыйфаи заты мәжбүри профилактик визит үткәру турында акт төзи.

4.2. Тикшерү битләре

4.2.1. Контроль һәм контроль чаралар үткәруне оптимальләштерү объектларында зыян (зыян) китерү куркынычын киметү максатларында муниципаль контроль органы тикшерү кәгазьләрен (контроль сораулар исемлекләрен, аларга җаваплар контрольлек итүче зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәү яки үтәмәүне раслый) формалаштыра һәм раслый.

4.2.2. Тикшерү кәгазьләре вәкаләтле органның норматив хокукый акты белән билгеләнә.

4.2.3. Тикшерү кәгазьләре контрольлек итүче затка Россия Федерациясе законнарында каралмаган мәжбүри таләпләрне үтәү буенча йөкләмә йөкли алмый.

4.2.4. Тикшерелә торган затларны үз-үзләрен тикшерү максатында тикшерү кәгазьләре Интернет мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Азнакай муниципаль районының рәсми сайтында, «Муниципаль контроль» бүлекчәсендә урнаштырыла һәм ярдәм итә.

4.2.5. Тикшерү чараларын уздырганда контроль чараны үткәру турында карарда күрсәтелгән тикшерү кәгазьләре контроль сорауларга җаваплар кергү юлы белән вазыйфаи зат тарафыннан электрон формада тугырыла һәм контроль органның вазыйфаи затының көчәйтелгән квалификацияле электрон имзасы белән раслана.

5. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыру

5.1. Муниципаль контроль планлы тикшерү чаралары үткәрмичә гамәлгә ашырыла.

5.2. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда, контрольлек итүче зат белән үзара бәйләнештә, түбәндәге контроль-планнан тыш чаралар үткәрелә:

ә) документар тикшерү;

б) күчмә тикшерү;

в) рейд тикшерүе.

Тикшерелә торган зат белән үзара хезмәттәшлек итмичә түбәндәге чаралар уздырыла:

а) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәтү;

б) күчмә тикшерү.

5.3. Контроль чаралар үткәру өчен нигез булырга мөмкин:

муниципаль контроль органында зыян (зыян) китерү яисә закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зыян) куркынычы турында белешмәләрнең булуы яисә объектның мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга туры килүен ачыклау яисә контроль объектының мондый параметрлардан читләшүен ачыклау;

прокурор таләбе-законнарның үтәлешен контрольдә тоту (күзәтчелек) кысаларында, прокуратура органнына кергән материаллар һәм мөрәҗәгәтьләр буенча граждан хокукларын үтәүне контрольдә тоту;

муниципаль контроль органы күрсәтмәсен үтәү срогы чыккач, ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турында документлар һәм белешмәләр тапшырмаган очракта, контрольлек итүче зат тарафыннан әлеге күрсәтмә белән билгеләнгән яки алар нигезендә күрсәтелгән күрсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин түгел.

Контроль чаралар, үзара бәйлөнөшсөз, вәкаләтле органның вазыйфаи заты тарафыннан бирелгән биремнәр нигезендә муниципаль контроль органы вазыйфаи затлары тарафыннан үткәрелә.

Муниципаль контроль органы вазыйфаи заты, аларның үтәлешен бәяләү өчен кирәк булган мәжбүри таләпләрне, контроль гамәлләр характерын исәпкә алып, контроль чаралар төрөн билгели.

Контроль чара барышында муниципаль контроль органы вазыйфаи заты тарафыннан муниципаль контроль объектларына карата мәжбүри таләпләрнең үтәлеше бәяләнә, аларга контроль чарасы предметында күрсәтелгән мәжбүри таләпләр куела.

5.4. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда муниципаль контроль органының вазыйфаи затлары тикшерүләр, аларның нәтижәләре һәм ачыкланган мәжбүри таләпләрне бозуларны кисәтү һәм (яки) бетерү буенча күрелгән чаралар турында мәгълүмат кертергә тиеш.

5.5. Документар тикшерү барышында түбәндәге контроль гамәлләр кылылырга мөмкин:

- а) язмача аңлатмалар алу;
- б) документлар таләп итү;

5.6. Күчмә тикшерү барышында түбәндәге контроль гамәлләр кылырга мөмкин:

- а) карау;
- б) тикшерү;
- 1) сораштыру;
- г) язма аңлатмалар алу;
- д) документлар таләп итү;
- е) пробалар сайлау (үрнәкләр);
- ж) инструменталь тикшерү;
- з) сынау;

Күчмә тикшерүне үткәрү срогы 10 эш көненнән артмаска тиеш. Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү барышында үзара йогынты ясауның гомуми вакыты кече предприятие өчен - 50 сәгатътән һәм микропредприятиеләр өчен-15 сәгатътән артмаска тиеш.

5.7. Рейд тикшерүләре барышында түбәндәге контроль (күзәтчелек) гамәлләр кылырга мөмкин:

- а) карау;
- б) тикшерү;
- 1) сораштыру;
- г) язма аңлатмалар алу;
- д) документлар таләп итү;
- е) инструменталь тикшерү;
- ж) сынау;

5.8. Тикшерү гамәлгә ашырыла статьясы нигезендә 77 статья 248-ФЗ номерлы Федераль закон.

Рейд барышында тикшерү контрольдә тотылучы зат яисә аның вәкиле булмаган очракта гына, муниципаль контроль органында, гражданның тормышына, сәламәтлегенә, әйләнә-тирә мохиткә зыян (зыян) китерү куркынычы турында, видеоязма кулланып, бары тик муниципаль контроль органында гына башкарылырга мөмкин.

5.9. Инструменталь тикшерү махсус жиһаз һәм (яки) техник приборлар кулланып, контрольлек итүче зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне билгеләү максатларында муниципаль контроль органы вазыйфаи затлары тарафыннан үткәрелә.

Тикшерү нәтижәләре буенча инструменталь тикшерү беркетмәсе, билгеләнгән таләпләр нигезендә төзелә өлеше 4 статьясындагы 82 248-ФЗ номерлы Федераль закон.

5.10. Контроль чаралар барышында контроль гамәлләр 248-ФЗ номерлы Законда һәм әлеге Нигезләмәнең 4.8, 4.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

5.11. Контроль чаралар үткэргэндэ, муниципаль контроль органының вазыйфай заты һәм контроль гамәлләр кылуга жәлеп ителгән затлар тарафыннан, мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен беркетү өчен фотога төшерү, аудио - һәм (яки) видеоязма, дәлилләрне теркәүнең башка ысуллары кулланылырга мөмкин.

Дәлилләрне теркәү ысуллары мәжбүри таләпләрне бозуны чагылдыручы фиксация объектын һичшиксез идентификацияләргә мөмкинлек бирергә тиеш.

Фотога төшерүне, аудио - һәм видеоязмаларны, тикшерү чараларын башкарыганда мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен теркәүнең башка алымнарын куллану зарурлығы турындагы карар муниципаль контроль органнарының вазыйфай затлары тарафыннан мөстәкыйль кабул ителә. Мәжбүри тәртиптә мәжбүри таләпләрне бозуның дәлилләрен фото - яки видеофиксацияләү түбәндәге очракларда гамәлгә ашырыла:

тикшерү барышында ветеринария-санитария кагыйдәләрен бозу очраклары ачыкланды, ә нәкъ: фермага машина керү урыны дезбарьер белән жиһазландырылмаган;

тикшерү барышында аны үткәрүдә һәм контроль гамәлләр кылуда каршылыклар булган.

Мәжбүри таләпләрне бозу дәлилләрен теркәү өчен фотога төшерүнең, аудио - һәм видеоязмаларның техник чаралары кулланылырга мөмкин.

Контрольдә тотучы затка мәжбүри таләпләрне бозу дәлилләрен теркәү өчен фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма үткәрү турында мәжбүри рәвештә хәбәр ителә.

Фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма үткәрү һәм бу максатлар өчен кулланылган техник чаралар турында мәгълүмат актта контроль чара нәтижәләре буенча чагылдырыла.

Фотога төшерү, аудио - һәм видеоязма үткәрү нәтижәләре тикшерү чарасы актына кушымта булып тора.

5.12. Контроль чаралар үткәрү нәтижәләре буенча, контрольлек итүче зат белән үзара бәйләнешсез, муниципаль контроль органының вазыйфай заты тиешле акт төзи, аны карау нәтижәләре буенча карар кабул ителә. 248-ФЗ номерлы Федераль закон.

5.13. 248-ФЗ номерлы Закон таләпләре нигезендә контрольдә тотылган зат яисә аның вәкиле катнашында үткәрелергә тиешле контроль чаралар үткәрелгәндә һәм контроль гамәлләр башкарылганда. Контрольлек итүче затның яки аның вәкиленең булуы, контроль чаралар үткәрүдән, контрольлек итүче зат белән үзара бәйләнешне таләп итми торган контроль гамәлләр кылудан тыш, мәжбүри.

Шәхси эшмәкәр һәм контрольлек итүче затлар булган граждан муниципаль контроль органына контроль чарасы үткәргәндә булу мөмкинлеге турында мәгълүмат бирергә хокуклы булган очракта (авыру яки непреодолимаемой көч шартлары аркасында). Мондый мәгълүмат кәргән очракта, контроль чараны үткәрү муниципаль контроль органы тарафыннан индивидуаль эшкуар (гражданин) муниципаль контроль органына мөрәжәгать итү өчен сәбәп булган хәлләрне бетерү өчен кирәкле вакытка күчәселә.

6. Контроль органы карарларына, аның вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү

6.1. Муниципаль контрольне гамәлгә ашыручы вазыйфай затларның карарларына һәм гамәлләренә (гамәл кылмауларына) Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән тәртиптә шикаять бирелергә мөмкин.

6.2. Муниципаль контрольне гамәлгә ашырган шикаятьләренә судка кадәр бирү тәртибе кулланылмый.

7. Эшчәнлек нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү контроль органы

7.1. Контроль органы эшчэнлеген нәтижелелеген һәм нәтижелелеген бәяләү муниципаль контрольнең нәтижелелеге һәм нәтижелелеге күрсәткечләре системасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

7.2. Контроль органы эшчэнлеген нәтижелелеге һәм нәтижелелеге күрсәткечләре системасына керә:

1) закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләрнең зыяннарын (зыянны) минимальләштерү дәрәжәсен чагылдыра торган контроль төренең төп күрсәткечләре, эшчәнлекнең тиешле өлкәсендә зыян (зыян) китерү куркынычын бетерү дәрәжәсе, алар буенча максатчан (план) күрсәткечләр билгеләнә һәм аларның казанышлары контроль орган тәэмин итәргә тиеш;

2) контроль (күзәтчелек) эшчәнлеген мониторинглау, аны анализлау, гамәлгә ашырганда барлыкка килә торган проблемаларны ачыклау өчен кулланыла торган контроль төренең индикатив күрсәткечләре һәм аларның килеп чыгу куркынычын бетерү дәрәжәсе һәм хезмәт, матди һәм финанс ресурслары күләме арасындагы нисбәтне характерлый торган сәбәпләрне ачыклау, шулай ук контрольдә тотыла торган затлар эшчәнлегенә тыкшыну дәрәжәсе.

7.3. Контроль төренең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре, муниципаль контроль төрләре өчен индикатив күрсәткечләр өлеге Нигезләмәгә 1 нче кушымта белән билгеләнгән.

8. Муниципаль контрольнең төп күрсәткечләре һәм аларның максатчан күрсәткечләре

8.1. Төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру эшчәнлеген нәтижелелеген һәм нәтижелелеген бәяләү төп күрсәткечләр нигезендә гамәлгә ашырыла:

а) хисап чорында ачыкланган бозуларның гомуми санында (календарь елы) төзекләндерү өлкәсендә контрольлек итүче затлар тарафыннан бетерелгән мәжбүри таләпләрне бозулар өлеше, ул хисап чорында ачыкланган бозуларның гомуми санына карата контрольлек итүче затлар тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә мәжбүри таләпләрне бетерелгән бозуларның саны нисбәте буларак исәпләнә;

б) шикаять бирү турында карар кабул ителгән муниципаль контроль органы карарларына, муниципаль контроль органы вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаять өлеше (гамәл кылмавына) тулысынча яисә өлешчә йә аларга карата муниципаль контроль органы вазыйфай затларының законсыз гамәл (гамәл кылмавына) карата муниципаль контроль органы карарларына шикаятьләрнең (алга таба - аларны канәгатьләндерү турында карар кабул ителгән шикаятьләр) гомуми санында муниципаль контроль органы карарларына шикаятьләрнең, муниципаль контроль органы вазыйфай затларының гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаятьләр өлеше, ул аларны канәгатьләндерү турында карар кабул ителгән шикаятьләр санының гомуми санына карата исәпләнә.

8.2. Өлеге Тәртипнең 8.1 пунктчындагы «а» һәм «б» пунктчаларында күрсәтелгән төп күрсәткечләр өчен 1/3 һәм 1 санлы төп күрсәткечләр булып тора.

9. Йомгаклау нигезләмәләре

9.1. Өлеге Нигезләмә 2012 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.

9.2. 2023 елның 31 декабренә кадәр муниципаль контрольне гамәлгә ашыру барышында контроль орган тарафыннан документлар эзерләү, контрольдә тотыла торган затларга контроль органның эш һәм кабул ителә торган карарлары турында хәбәр итү, документлар һәм контрольдә тотыла торган затлар белән белешмәләр алмашу кәгазь саклагычында гамәлгә ашырыла.

Муниципаль контроль (күзәтчелек) индикатив күрсәткечләре исемлегә

- 1) хисап чорында үткәрелгән планлы тикшерү (күзәтчелек) чаралары саны;
- 2) хисап чорында үткәрелгән планнан тыш тикшерү (күзәтчелек) чаралары саны;
- 3) мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары белән расланган параметрларга контроль объектының туры килүен ачыклау яисә мондый параметрлардан, хисап чорынан контроль объектын тайпылдыру нигезендә хисап чорында үткәрелгән планнан тыш контроль (күзәтчелек) чаралары саны;
- 4) контроль (күзәтчелек) чараларының гомуми саны хисап чорында үткәрелгән хезмәттәшлек белән;
- 5) хисап чорында үткәрелгән һәр КНМ төре буенча үзара хезмәттәшлек белән контроль (күзәтчелек) чаралары саны;
- 6) үткәрелгән контроль (күзәтчелек) чаралар саны хисап чорында дистанцион хезмәттәшлек чараларын куллану;
- 7) үткәрелгән мәжбүри профилактик визитларның саны хисап чорында;
- 8) хисап чорында игълан ителгән мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәтүләр саны;
- 9) хисап чорында мәжбүри таләпләрне бозу очраklары ачыкланган контроль (күзәтчелек) чаралары саны;
- 10) хисап чорында административ хокук бозулар турында эшләр кузгатылган контроль (күзәтчелек) чаралары саны;
- 11) хисап чорында контроль (күзәтчелек) чаралар нәтижеләре буенча салынган административ штрафлар суммасы;
- 12) хисап чорында тикшерү (күзәтчелек) чараларын үткәрүне килештерү турында прокуратура органнарына жиберелгән гаризалар саны;
- 13) тикшерү (күзәтчелек) чараларын үткәрүне килештерү турында прокуратура органнарына жиберелгән гаризалар саны (алар буенча прокуратура органнары хисап чорында килешүдән баш тарткан);
- 14) хисап чоры ахырына исәпкә алынган контроль объектларының гомуми саны;
- 15) хәвеф-хәтәр категорияләренә кертелгән контроль объектларының һәр категориясе буенча хисап чоры ахырына исәпкә алынган объектларының саны;
- 16) хисап чоры ахырына контрольдә тотылучы затларның саны;
- 17) хисап чорында контроль (күзәтчелек) чаралары үткәрелгән контрольдә тотылучы затлар саны;
- 18) хисап чорында контроль (күзәтчелек) органнарының вазыйфай затларының суд тәртибендә жиберелгән карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмауларына) дөгъвалау турында дөгъва гаризалары саны;
- 19) контроль (күзәтчелек) органнарының вазыйфай затларының суд тәртибендә жиберелгән карарларына, гамәлләренә (гамәл кылмауларына) шикаять белдерү турында дөгъва гаризалары саны, алар буенча хисап чорында игълан ителгән таләпләрне канәгатләндерү турында карар кабул ителде;
- 20) муниципаль контрольне (күзәтчелекне) оештыруга һәм гамәлгә ашыруга карата таләпләрне тупас бозу белән үткәрелгән контроль (күзәтчелек) чаралары саны һәм аларның нәтижеләре дөрес түгел дип танылды һәм (яки) хисап чорында юкка чыгарылды.